

Majhni otroci svet spoznavajo z vsemi čuti in na različne načine, tudi z usti. Zato pogosto po nesreči pogoltnejo tujke, kot so kovanci, baterije, magneti, deli igrač, nakit, gumbi, žvečilni gumi itd. Pogosteje se to zgodi pri otrocih med 6. mesecem in 3. letom starosti, lahko pa tudi pri starejših, še posebej pri otrocih s posebnimi potrebami ali vedenjskimi motnjami.

Kako se kaže zaužitje tujka?

Večina otrok po zaužitju tujka nima takojšnjih simptomov. Otroci pogosto ne povejo, da so zaužili določen predmet, jih je pa smiselno k temu prijazno spodbuditi.

Možni znaki vključujejo:

- slinjenje, bruhanje ali težave pri požiranju (če je tujek zastal v požiralniku),
- bolečine v trebuhu,
- hudo zaprtje ali krvavo blato (če tujek povzroči zaporo črevesa ali poškodbo sluznice),
- razdražljivost, nemir, zavračanje hrane,
- redko: kašelj ali težko dihanje, če se tujek pomakne v dihala.

Kateri tujki so nevarni?

Niso vsi zaužiti predmeti enako nevarni. Večina gladkih in nenevarnih predmetov preide prebavila brez zapletov. Posebej tvegani tujki, ki zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč, so:

- **gumbaste/ploščate baterije** (lahko povzročijo opekline že v nekaj urah),
- **magneti** (več magnetov se lahko »zlepi« preko prilegajočih se črevesnih vijug in povzroči predrtje črevesja),
- **ostri predmeti** (zobotrepci, igle, kovinski deli),
- **veliki predmeti** (več kot 2,5 cm).

Kako preprečujemo zaužitje tujka?

- Otrokom ne dajajte majhnih predmetov, ki jih lahko pogoltnejo.

- Igrače naj bodo primerne otrokovi starosti.
- Baterije in magnetne hranite izven dosega otrok.
- Otrok naj ne hodi ali teka z igračami, hrano ali drugimi predmeti v ustih.

Kako postopamo doma?

Če sumite, da je otrok zaužil tujek, ostanite mirni in otroka opazujte:

- Ne silite ga k bruhanju.
- Ob zaužitju gumbaste baterije naj otrok (nad 12 mesecev) čim prej prejme žlico medu (in nato vsakih 10 min, največ 6-krat, do prihoda k zdravniku). Dojenčku ponudite marmelado/džem.
- Če je otrok brez težav in domnevate, da je šlo za majhen, gladek predmet (npr. majhen plastičen del ali kovanec), zdravnik običajno priporoči opazovanje blata doma naslednjih 3–7 dni (do izločitve tujka), v tem času naj otrok uživa z vlakninami bogato prehrano in veliko pije.
- Ob sumu na zaužitje kovinskega tujka, ki ga ne najdete v blatu, svetujemo posvet z zdravnikom. Če glede zaužitja tujka niste prepričani, otrok pa je tudi po več dneh brez težav, dodatni ukrepi niso potrebni.

Kdaj k zdravniku?

Takoj poiščite zdravniško pomoč:

- Če je otrok zaužil gumbasto/ploščato baterijo ali več kot en magnet (oz. magnet in kovinski tujek),
- če je otrok zaužil oster predmet,
- če ima otrok ob sumu na zaužitje tujka težave pri požiranju sline, bruha, kašlja ali ima bolečine v trebuhu,
- če se pojavijo znaki zastoja v prebavilih (bruhanje, napet trebuh, nezmožnost odvajanja blata).

Zdravnik bo po potrebi indiciral rentgensko slikanje ali endoskopski poseg.

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.